

**Завдання 3ж ПМ-1 21 для дистанційного навчання групи ПМ-1
з предмету «Живопис»**

Модуль 3. Живописне зображення людини. Уроки 41-50

10	35-50	Освітлення та світлотіньове рішення живописного портрету	16	2	2	12	2
	41	Практична робота № 9. Відтворення голови з історичною зачіскою				1	
	42	Практична робота № 9. Відтворення голови з історичною зачіскою				1	
	43	Практична робота № 9. Відтворення голови з історичною зачіскою				1	
	44	Практична робота № 10. Відтворення голови з сучасною жіночою зачіскою				1	
	45	Практична робота № 10. Відтворення голови з сучасною жіночою зачіскою				1	
	46	Практична робота № 10. Відтворення голови з сучасною жіночою зачіскою				1	
	47	Практична робота № 11. Відтворення голови з сучасною жіночою стрижкою				1	
	48	Практична робота № 12. Відтворення голови з сучасною чоловічою стрижкою				1	
	49	Практична робота № 13. Зображення зовнішнього вигляду голови людини із зачіскою				1	
	50	Практична робота № 14. Зображення зовнішнього вигляду голови людини зі стрижкою				1	

Тема 10. Частина 2. Практичні роботи. Відтворення голови з історичною зачіскою, сучасною жіночою зачіскою і стрижкою, чоловічою стрижкою. Уроки 41-50

Застосуйте знання пропорцій та конструктивної будови голови для відтворення жіночих і чоловічих портретів із зачісками і стрижками. Виконайте практичні роботи: зображення голови з історичними зачісками, сучасними жіночими зачісками і стрижками, чоловічими стрижками, користуючись наданою презентацією. Виконайте практичну роботу: відтворення портрету за фотографією, користуючись наданою презентацією. Фото виконаних робіт надішліть на вказану електронну пошту та надайте викладачеві, щойно закінчиться карантин. Для консультацій використовуйте адресу електронної пошти ch777mira@gmail.com

Інструкція до опрацювання теми:

1. Завершіть практичну роботу № 9 «Відтворення голови з історичною зачіскою».

2. Розгляньте презентацію «Живописний портрет в різних ракурсах».

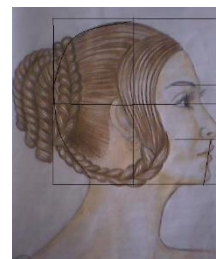
3. Виконайте 3 практичні роботи з сучасними жіночими зачісками і стрижками, чоловічими стрижками, користуючись наданою презентацією, обираючи різні ракурси голови. Застосуйте знання пропорцій та конструктивної будови голови для їх відтворення.

4. Розгляньте презентацію «Малюнок портрету за фотографією».

5. Виконайте живописний портрет з зачіскою в повороті за презентацією.

6. Виконайте портрет людини (свій власний) аквареллю за фотографією в ракурсі, користуючись наданими матеріалами.

7. Для консультацій використовуйте адресу електронної пошти ch777mira@gmail.com

Живописний портрет
портрет в різних ракурсах

Викладач Чорна М. В.
Дні ІЛЮ ППД
м. Київ 2021

Малюнок портрету за фотографією

Викладач Чорна М. В.
Дні ІЛЮ ППД
м. Київ 2021

Самостійна робота № 10

Тема 10: Освітлення та світлотіньове рішення живописного портрету (2 години)

Мета:

- ✓ навчитися виявляти та передавати напрямок освітлення та світлотіньового рішення живописного портрету.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Освітлення в портреті.
2. Види освітлення.

Освітлення зверху –

воно дає хороший ефект, але потрібно уникати занадто глибоких тіней під бровами, носом і підборіддям. Освітлення зверху і збоку може оптично збільшити виступаючі частини обличчя і складки шкіри.

Освітлення збоку –

воно не дуже вдале для портрету тому, що розділяє обличчя на дві контрастні

половини: одна освітлена, інша перебуває в тіні. Проте такий вид освітлення може бути корисний для досягнення необхідної рельєфності.

Освітлення ззаду –

зване «ефектним», в портретах не використовується тому, що робить риси обличчя слабо помітними. У той же час розташування об'єкта проти світла може бути використано при створенні портрета в профіль в повний зріст.

Освітлення збоку і ззаду –

воно не підходить для портрету тому, що значно рамиває форму особи. Проте його можна використовувати при зображенні голови в профіль. При розгляді фотографії зверніть увагу на один з ефектів освітлення, який можна використовувати в малюнках: темна сторона голови виділяється на світлому тлі, тоді як освітлена частина розміщена на темному тлі. **Освітлення знизу –**

воно занадто «драматичне», театральне, і в портретному живописі практично не використовується тому, що позбавляє портрет подібності з оригіналом і робить риси обличчя неприродними.

Освітлення –

це найпростіший вид освітлення, але при ньому частини обличчя стають плоскими; в той же час такий тип освітлення хороший для створення «одновимірних» і урочистих портретів.

Освітлення зверху і збоку –

такий тип освітлення найчастіше використовується в портретах тому, що він підкреслює фізіономічні характеристики і досить ефективно виділяє пластику обличчя. Представлені тут фотографії відрізняються один від одного незначно: по нахилу джерела освітлення та його відстані до об'єкта.

Просто і конструктивно вирішуємо композицію: десь можна відразу прокласти тональні плями, для цих цілей найбільш підходящим є флейц (широка кисть з м'якого ворсу). Вибір матеріалів відіграє дуже важливе значення в роботі. Постійно уточнюємо колір, знаходимо більш точні відносини кольорових і тональних плям, одночасно ліпимо форму. У короткостроковому етюді головне - це передати враження від природи. Коли робота йде в майстерні, вона розрахована на кілька сеансів і передбачає натуралістичне схожість, то рахунок у відносинах між частинами обличчя та їх розміром йде на міліметри. Написання портрету схоже на роботу скульптора, який ліпить форму з глини, ми діємо за таким же принципом, але фарбами. Поступово набираємо форму, уточнюємо і приводимо до загальної форми.

Практичне завдання:

1. Виконання начерків портрету з натури.
2. Пошук пропорцій голови людини.
3. Композиційне рішення.
4. Виконання етюду портрету з натури.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Беда Г. Живопись и ее изобразительные средства. - М.: 1977.
2. Беда Г. Введение в теорию живописи. Учебное пособие. Краснодар 1987.
3. Судаков Павел. Альбом репродукций. – М, 1986.
4. Школа изобразительного искусства. 3-изд. В 10 книгах. – М, 1988.
5. Искусство и визуальное восприятие, М., 2007 Арнхейм А.
6. Симметрия, М., 2007 Вейль Г.
7. Цвет в живописи, М., 1985 Волков Н.Н.
8. Основы композиции, М., 2008. Голубева О. Л.
9. Декоративная композиция, РнД. 2010 Дагладиян К.Т.
10. Судаков Павел. Альбом репродукций. – М, 1986.
11. Пленер. Учебное пособие. - М.: 1988.
12. Ревякин П. Техника акварельной живописи. Москва 1959.
13. Баталлини Т. Рисуем акварелью. От азов мастерства к тончайшим нюансам-М. Эксмо,2007. -128: ил. (Классическая библиотека художника).
14. Смирнов А. А. Рисунок и живопись пейзажа. Просвещение 1965.
15. Дауден Джо. Рисуем воду акварелью. Из. Кристина- Новый век, 2006.